શ્રી શત્રુંજય – મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

C/o. શાહ ગોવિંદજી વીરમ, ફેક્ટરી કમ્પાઉન્ડ, મોંઢા રોડ, ઔરંગાબાદ – ૪૩૧ ૦૦૧

સમ્યગ્જ્ઞાન વિશારદ જાન્યુઆરી 2023

◆◆◆ અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર ◆◆◆

એનરોલમેન્ટ નંબર ______ 8 ગામ ______

વિદ્યાર્થીનું નામ ______

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	સમવાય
(૨)	કાર્મણ યોગ
(૩)	આ. પાર્શ્વચંદ્રસૂરિ
(૪)	શુભકર્મ
(૫)	મંત્રયુક્ત
(૬)	મધ્યમ
(૭)	સમુદ્‌ઘાત
(૮)	નિયતિવાદ
(૯)	ક્રિયોદ્ધારક
(૧૦)	ભવ્યત્વના
(૧૧)	વિજયાદેવી
(૧૨)	વાયુકાયને
(૧૩)	ક્રાંતિકારીઓ
(૧૪)	મંખલિપુત્ર
(૧૫)	ચૈત્રવાલગચ્છ
(૧૬)	તલસ્પર્શી
(૧૭)	નયવિલયચંદ્રજી
(૧૮)	૧૦ તિર્યંચ / મનુષ્ય
(૧૯)	અસત્ય
(૨૦)	સ્મશાન

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	શ્રી સાધુરત્ન
(૨)	ન્યાયવિશારદ – ન્યાયાચાર્ય
(૩)	મણિરત્નસૂરિ
(૪)	સિદ્ધસેન દિવાકર
(૫)	પુરુષાર્થ
(૬)	વીરદત્ત
(૭)	જશવંતકુમાર
(૮)	રાજા ચૈત્રસિંહ
(૯)	અગિયાર
(૧૦)	ત્રીજો અને ચોથો
(૧૧)	વિકલેન્દ્રિયમાં
(૧૨)	કેવલજ્ઞાની
(૧૩)	અંતર્મુખ
(૧૪)	નિયતિવાદ
(૧૫)	ધ્યાન
(૫)	યુક્ત
(૬)	પૃથ્વીપીઠ પર
(૭)	બાકીના
(૮)	કરીને
(૯)	સમગ્ર
(૧૦)	અપકાય
(૧૧)	કરનારની / करनेमें
(૧૨)	પામે છે / पाते हैं
(૧૩)	પુરુષાર્થ
(૧૪)	જેને / उसे
(૧૫)	કાયયોગ
(૧૬)	સ્તવાયેલી
(૧૭)	સૂર્ય
(૧૮)	ઉત્પન્ન થાય છે
(૧૯)	નિયતિ
(૨૦)	રચેયો / મથની

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	સંખ્યાતા
(૨)	સ્તવું છું, વર્ણવું છું
(૩)	પદને વિષે
(૪)	જેમના / जिनके

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	6	(૬)	૨
(૨)	૫	(૭)	૯
(૩)	૭	(૮)	૪
(૪)	૮	(૯)	૧૦
(૫)	3	(૧૦)	૧

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ

(૧)	૫ (5)
(૨)	૭ (7)
(૩)	૩૨ (32)
(૪)	૯ વર્ષ (9)
(૫)	૪ વર્ષ (4)
(૬)	3
(૭)	૧૬ (16)
(૮)	૧૦૮ (108)
(૯)	૭માં (7માં)
(૧૦)	૫ (5

	પ્રશ્ન-૬ ✓ કે ×		પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય ક્યા પાને છે તે નંબર
(૧)	✓	(૧)	૧૬
(૨)	✓	(૨)	૧૩
(૩)	×	(૩)	૧
(૪)	×	(૪)	૯
(૫)	×	(૫)	૮
(૬)	✓	(૬)	૧૮
(૭)	×	(૭)	૧૯
(૮)	×	(૮)	૨૪
(૯)	✓	(૯)	૧૨
(૧૦)	×	(૧૦)	૨૧

પ્રશ્ન ૧-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૨-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૩-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૪-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૫-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૬-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૭-મેળવેલ ગુણ	પ્રશ્ન ૮-મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ

રીમાર્ક ______ તપાસનારની સહી ______

પ્રશ્ન નં૦ ૯ — ૧. કેવલી સમુદઘાત — આત્મા સ્વસ્વભાવમાં રહેલા આત્મપ્રદેશોને સાતકારણથી પરસ્વભાવમાં પરિણમાવે છે એને સમુદઘાત કહે છે. જ્યારે કેવલી ભગવંત ના વેદનીયકર્મની સ્થિતિ થી આયુષ્યકર્મ ની સ્થિતિ અલ્પ હોય ત્યારે બન્નેને સમાન કરવા કેવલી સમુદઘાત કરે છે. કેવલી સમુદઘાત કેવલજ્ઞાની ને હોય બીજા ને નહીં. એમાં કેવલી પ્રથમ સમયે પોતાના આત્મપ્રદેશોને ઉર્ધ્વ અને અધો લોકાન્ત સુધી શરીરની બહાર કાઢી ને દંડ કરે છે. પછી બીજા સમયે આત્મપ્રદેશો ને પૂર્વ પશ્ચિમ ફેલાવી ને કપાટ કરે છે. ત્રીજા સમયે રવૈયાની રચના કરે છે. ચોથા સમયે ચૌદ રાજલોકમાં ફેલાવી ને ચૌદરાજ લોક ભરી દે છે. અને કર્મ ની સ્થિતિ ને સમાન કરે છે. કાર્યની સિદ્દિ પછી પોતા ની મૂળ સ્થિતિ માં આવવા માટે આત્મપ્રદેશો ને સમેટે છે. પાંચમા સમયે ચૌદરાજલોકમાં ફેલાયેલા આત્મપ્રદેશોને પાછા ખેંચે છે. છઠ્ઠા સમયે રવૈયાને સમેટે, સાતમા સમયે કપાટને સંહરે - આઠમા સમયે દંડને સંહરે અને સ્વસ્વભાવ સ્થ થાય છે. એવી રીતે આઠ સમય માં કેવલી સમુદઘાત ની વિધિ સંપૂર્ણ થાય છે.

૨. પૃથ્વીકાયાદિ --- પૃથ્વીકાયાદિ દસ પદ એટલે પાંચ સ્થાવર (પૃથ્વીકાય, અપકાય, તેઉકાય વાયુકાય અને વનસ્પતિકાય) ત્રણ વિકલેન્દ્રિય (બેઈન્દ્રિય, તેઈન્દ્રિય, ચઉરેન્દ્રિય) ગર્ભજ તિર્યંચ અને ગર્ભજ મનુષ્ય. આ દસ પદમાં પૃથ્વી, અપ અને વનસ્પતિકાય ના જીવો આવે યાને ઉત્પન્ન થાય આ દસ પદમાંથી તેઉકાય–વાયુકાયમાં જાય. આ રીતે દસ પદો માં ગતિ–આગતિ સમજવી.

૩. સદ્દાલપુત્ર --- દેવાધિદેવ મહાવીરસ્વામીના વચનની સત્યતાને જોઈને નિયતિવાદની પ્રરૂપણા જેને ગૌશાળાએ આજીવિકા મત પ્રવર્તાવ્યો. ગૌશાળાના નિયતિવાદ માં માનનારા ભક્તકુંભાર સદ્દાલપુત્રને સત્ય સમજાવવા મહાવીરસ્વામીએ પૂછ્યું - "સદ્દાલપુત્ર આ બધા માટીના પાત્રો આપોઆપ બને છે કે તારા પ્રયત્નથી બને છે. ત્યારે એ કહે છે. "ભગવાન! નિયતિના બળે બને છે. એમાં પુરુષ પ્રયત્ન કે નિમિત્ત પ્રયોગ શું કરી શકે?" પ્રભુએ કહ્યું — જો કોઈ માણસ લાકડીથી તમારા આ વાસણો ફોડી નાખે અથવા તમારી પત્ની ઉપર બલાત્કાર કરે તો એ કુકૃત્યોની જવાબદારી એ માણસ પર નાખશો કે નિયતી પર નાખી શાન્ત રહેશો?" સદ્દાલપુત્રે કહ્યું – "ત્યારે હું શાંત નહીં રહી શકું એ માણસ ને પીટી નાખીશ." પ્રભુએ કહ્યું – એનો અર્થ તો એ થયો કે તમે એ માણસને એનાં કાર્યોનો જવાબદાર માનો છો પણ જ્યારે દરેક કાર્ય નિયતિબદ્ધ છે તો એ માણસ ને જવાબદાર શા માટે માનવો? નિયતિવાદ નો શું એવો અર્થ છે કે માણસ પોતાના પાપો ને નિયતિવાદ નાની એ ઢાંકે અને બીજાના પાપોનો બદલો લેવા એને આઘો ધસેડે. શું નિયતિવાદ ના આધારે પ્રગતિ થઈ શકવાની - જગત ની વ્યવસ્થા બની શકવાની? પ્રભુની વાત સાંભળતાં સદ્દાલપુત્ર ની આંખ ખુલી ગઈ અને સત્યના દર્શન થયા. સમ્યગ્ દર્શન ની પ્રાપ્તિ થઈ.

૪. જગચ્ચંદ્રસૂરિ --- શ્રી જગચ્ચંદ્રસૂરિજી અભેદજ્ઞાની અને મહાન તપસ્વી હતા તેમણે આ. ટપુર માં ૩૨ દિગંબરાચાર્યો સાથે વાદ કરી વિજય મેળવતાં મેવાડના રાણા જૈત્રસિંહે તેમને "હીરા" નું માનવંતુ બિરૂદ આપતાં તેઓ "હીરલા જગચ્ચંદ્રસૂરિ" ના નામે વિખ્યાત થયા. પોતાના ગુરુ સ્વર્ગવાસી બન્યા ત્યાર થી સૂરિજીએ યાવજ્જીવન આયંબિલ તપ ચાલુ કર્યો હતો. આ તપના બારમા વર્ષે આહાડપુર માં નદી કિનારે જઈ હંમેશા આતાપના લઈ ધ્યાન કરતા હતા. તેમની તપસ્યાના પ્રભાવે તેમનાં રૂપ, તેજ અને પ્રભાવ વધ્યા હતા. મેવાડના રાજા જૈત્રસિંહ એમની પ્રશંસા સાંભળી દર્શને આવ્યા. સૂરિજીનું તેજથી ચમકતું મુખારવિંદ અને દેહકાંતિ જોઈ "મહાતપસ્વી" એમ બોલી ઉઠ્યા અને તેમને "તપા" એવું બિરૂદ આપ્યો

૫. શ્રી શાંતિનાથ ભ૦ ના વિશેષણો — શાંતિના ગૃહસમાન, વ્યવસ્થિત વચનવાળા, ભગવાન, દ્રવ્ય અને ભાવપૂજાને યોગ્ય, જયવાન, યશસ્વી, યોગીશ્વર, ચોત્રિસ અતિશય યુક્ત, પ્રશસ્ત, ત્રૈલોક્ય પૂજિત, શાંતિના અધિપતિ, સર્વ દેવસમુહના સ્વામીઓથી વિશિષ્ટ પ્રકારે પૂજાયેલા, અજીત અને વિશ્વના લોકોનું રક્ષણ કરવા માં તત્પર એવા શ્રી શાંતિનાથ, સમગ્ર ભયસમુહનો નાશ કરનાર, બધા ઉપદ્રવોનું શમન કરનાર, દુષ્ટગ્રહ ભૂત, પિશાચ તથા શાકિનીઓએ ઉપજાવેલ પીડાઓનું નાશ કરનાર એવા શ્રી શાંતિનાથ ને નમસ્કાર હો!